

Lavantinske škofije

uradni list.

Vsebina. 8. Znanstveni tečaji na Gregorijanskem vseučilišču v Rimu. — 9. Češčenje presvetega rešnjega Telesa vernih duš dan. — 10. Svete maše in delitev svetega obhajila pred izpostavljenim presvetim rešnjim Telesom. — 11. De quibusdam libris revisioni et correctioni S. Congregationis de Religiosis subiliciendis. — 12. Confraternitas sacerdotalis adorationis sanctissimi Sacramenti. — 13. Poroke vojakov. — 14. Quaestiones theologicae anno 1920 exarandae. — 15. Pastoralna konferenčna vprašanja za leto 1920. — 16. Župnijski izpiti. — 17. Examen triennale ineundum anno 1920. — 18. Sveta olja. — 19. Papeška svetinja leta 1919. — 20. Cerkevni govor ob praznovanju tridesetletnice škofovanja prevzvišenega nadpastirja Lavantinskega v baziliki Matere milosti v Mariboru dne 26. oktobra 1919. — 21. Pošiljatev uradnih pisem po pošti. — 22. Naročilo zastran mašnih intencij. — 23. Slovstvo. — 24. Osebna naznanila.

8.

Znanstveni tečaji na Gregorijanskem vseučilišču v Rimu.

Vodstvo papeškega Gregorijanskega vseučilišča v Rimu (Roma 19. Via del Seminario 120) je poslalo semkaj načrt znanstvenih tečajev na imenovanem zavodu in pravila, po katerih se bodo vršili. Oboje velja pravzaprav za šolsko leto 1919—1920, ima pa pomen tudi za prihodnost, zato se tukaj priobči.

Cursus Magisterii in Facultate Theologica Pontificiae Universitatis Gregorianaе instituendi ineunte anno scholasticò 1919—1920.

Maior Dei Gloria et animarum salus exposcunt, ut, nostris praesertim diebus, viri sint in theologicis disciplinis eximii, qui eas vel in scholis solide tradere vel scriptis explanare et validius propugnare possint. Ad hunc nobilissimum finem consequendum, valde utile et opportunum videtur ut iuvenum scientifica institutio perficiatur qui, expleto ordinario Theologiae curriculo, aptissimi habeantur ad fusiorem et penitiorum in rebus theologicis notionem hauriendam. Quapropter, approbante in primis Emmo Viro Cardinali Bisleti, Congreg. Seminariorum et Universitatum studiorum Praefecto, in Facultate Theologica Pont. Univ. Gregorianaе, proximo ineunte anno scholastico, Cursus Magisterii instituentur, huiusmodi scientificae institutioni maxime respondentes.

Cursus Magisterii, qui duobus absolventur annis, duplici continebuntur scholarum serie: *praelectionibus* et *exercitationibus practicis*. In *praelectionibus* Professores proponent scientifica forma aliquam theologiae disciplinae partem, ita quidem ut *theoretice* doceant, *practice* vero indigent methodos auditoribus servandas in propriis uniuscuiusque lucubrationibus. In *practicis exercitationibus* ipsimet auditores, sub

vigili Professorum ductu, singulare quoddam argumentum evolvent ad normam rectae methodi scientificae; — magis directam haurient fontium theologiae notitiam tum scholasticae tum positivae; — rationem ediscent qua subsidiis utantur litterariis ad unamquamque materiam pertinentibus; — examini subicient et opinioni sociorum et professorum prima laborum suorum tentamina.

Auditores alii *ordinarii*, alii sunt *extraordinarii*. Ordinarii habentur qui, laurea theologica donati et iure inscripti, celebrant cursus cum iure examina subeundi et speciale diploma consequendi. Extraordinarii vocantur qui, licet laurea theologica non insigniti, expleto tamen ordinario theologiae quadriennio ex praescripto Codicis Iuris Canonici, frequentare cupiunt vel integre vel ex parte Cursus Magisterii. Moderatorem Pont. Univ. Gregorianaе permittitur in singulis casibus iudicium definitivum de admittendis auditoribus tam ordinariis quam extraordinariis. Peculiares materiae inchoabuntur anno scholastico 1919—1920 tribus praecipuis praelectionum cursibus: cursu *theologiae scholasticae* — cursu *theologiae positivae* — cursu *theologiae biblicae*. Subsequentibus annis alii, favente Deo, induci poterunt cursus. Tres novi advocabuntur professores ad docendum in Facultate Theologica Pontificiae Univ. Gregorianaе, qui habilitatem et ingenii vires impendent in praelectiones et practicas exercitationes atque sedulo auditores dirigent in eorum lucubrationibus.

Fontes e quibus potissimum hauritur scientia theologia sunt Sacra Scriptura et catholica traditio; ad illas convertatur oportet peculiaris intentio, ut omnibus subsidiis sanae criticae historicae et littera-

riae catholice investigetur, explanetur et statuatur Patrum sententia et verus sensus Verbi Dei. Una cum theologia positiva maximi in primis momenti esse duximus theologiam scholasticam quippe qua — uti ait Leo PP. XIII in litteris encyclicis „*Aeterni Patris*“ — „multae ac diversae coelestis doctrinae partes in unum veluti corpus colligantur, ut suis quaeque locis convenienter dispositae et ex propriis principiis derivatae apto inter se nexu cohaereant... omnes et singulae suis iisque invictis argumentis confirmentur et contra adversariorum arma... potenter expediteque defendantur.“

Ut autem a theologia scholastica felices deriverentur fructus quos Ecclesia percipit et temporum necessitas exigit, sancte ad mentem ipsius Ecclesiae tenebuntur principia et doctrina divi Thomae Aquinatis, qui „rationem, ut par est, a fide apprime distinguens, utramque tamen amice consocians, utriusque tum iura servavit, tum dignitati consuluit, ita quidem ut ratio ad humanum fastigium Thomae pennis evecta, iam fere nequeat sublimius assurgere, neque fides a ratione possit plura aut validiora argumenta praestolari, quam quae iam est per Thomam consecuta.“ (*Encyclica „Aeterni Patris“*).

Et haec sunt quae de fine Cursuum Magisterii, de modo docendi et de tradendis disciplinis mentione digna visa sunt. Nunc vero nihil superest nisi ut determinatae subiiciantur normae, quibus iidem reguntur Cursus.

Normae,

quibus Cursus Magisterii reguntur.

1. In Facultate Theologica Pont. Univ. Gregoriana *Magisterii*, quod dicitur, cursus instituuntur, ut auditores, qui singulari quadam ingenii laude ordinarium Theologiae curriculum fuerint emensi, plenius excolantur atque ad docendi vel scribendi munus aptiores reddantur. — 2. Magisterii cursus, ii solum, uti *ordinarii auditores*, celebrare possunt, qui Doctoris laurea in Theologia sunt donati; uti *extraordinarii auditores*, illi admittuntur, qui, licet laurea non donati, integrum tamen Philosophiae ac Theologiae curriculum ad normam Codicis Iuris Canonici expleverint. — 3. Magisterii cursus duobus annis absolvuntur.

4. In unoquoque cursu *methodologica introductio* praemittitur eiusdemque continua fit enucleatio et applicatio prout singulae postulant discipli-

nae. — Paucae eaeque praecipuae quaestiones uberius et profundius proponuntur, ut possint auditores in studiis adiuvari et maiore mentis preparatione futuros aggredi labores. — 5. Praeter lectiones, *practicae* etiam *exercitationes* habentur, in quibus auditores, Professore dirigente, dissertationibus, disceptationibus, praelectionibus aliisque id genus lucubrationibus ita exercentur, ut viam et rationem tum in modo addiscendi tum in docendi munere ipso usu percipiant. — 6. Unoquoque exeunte anno scholastico, tenentur ordinarii auditores doctrinae experimentum subire, secundum leges ab Universitatis Moderatoribus statuendas.

7. Expleto lectionum biennio, antequam quis ad examina, quae voce exhibentur, admittatur proferre debebit scriptam aliquam dissertationem, more scientifico elaboratam, de re ad theologiam pertinente. Adprobatio scriptae dissertationis conditio est praerequisita pro admissione ad orale experimentum faciendum. — 8. Auditores ordinarii, qui pericula omnia cum successu superaverint, speciali diplomate decorantur. — 9. Novem ad summum, quaque hebdomada, sive praelectiones sive practicae exercitationes habentur. — 10. Anno academico ineunte 1919—1920, tres instaurantur Magisterii cursus: 1. *Theologiae scholasticae*. 2. *Theologiae positivae*. 3. *Theologiae biblicae*.

11. In *Theologiae scholasticae* cursu, aliquot capita doctrinae, ad mentem Doctoris Angelici, fusius et pleniore quadam ratione pertractantur; aliorumque doctorum sententiae exquiruntur et explanantur. In *Theologiae positivae* cursu, catholica traditio omni ope investigatur, subsidiis petitis ex historicis disciplinis, cuiusmodi sunt Patrologia, Patristica et Dogmaticum historia. In *Theologiae biblicae* cursu, praecipui Sacrae Scripturae textus, ad fidem pertinentes, intimius et profundius exponuntur; integra Sacrae Scripturae doctrina circa quaestionem aliquam particularem systematice exhibetur. — 12. Fas est auditoribus lectiones et academias frequentare quae de Theologia ascetica et mystica, de Historia ecclesiastica et christiana Archaeologia, de lingua graeca N. T., de lingua hebraica et aliis orientalibus linguis in Facultate Theologica habentur. — 13. Opportuno tempore, in Calendario Pont. Univ. Greg. indicabuntur materiae pro singulis cursibus assignatae anno scholastico 1919—1920.

9.

Ceščenje presvetega rešnjega Telesa vernih duš dan.

Dekret kongregacije za svete obrede z dne 26. februarja 1919 glede na slovesno sv. mašo de Ssmo Sacramento vernih duš dan:

Ex Constitutione Apostolica „Incruentum Altaris Sacrificium“ Ssmi Dni nostri Benedicti Papae XV diei

10. Augusti 1915 permittitur Expositio Ssmi Sacramenti pro Oratione XL Horarum etiam die Commemorationis omnium fidelium defunctorum. Attamen Missae de Requie cum vestibis sacerdotalibus coloris violacei non sunt celebrandae ad Altare Expositionis.

Per eandem Constitutionem et subsequentem S. R. C. declarationem seu Decretum Urbis et Orbis, diei 28. Februarii 1917, Commemoratio omnium fidelium defunctorum Festis solemnioribus primariis ritus duplicis primae classis aequiparatur.

Hisce praemissis, quaeritur: Licebitne adhuc celebrare unicam Missam solemnem de Ssmo Sacramento, vel de Pace, de qua sermo est in Instructione Clementina et in Decreto generali S. R. C., n. 3864, diei 9. Iulii 1895, ad 4, pro Oratione XL Horarum, quando dies expositionis vel repositionis, aut medius incidit in diem Commemorationis omnium fidelium defunctorum?

Sacra Rituum Congregatio, audito specialis Commissionis suffragio, praepositae quaestioni, omnibus

sedulo perpensis, respondendum censuit: Negative, et ad mentem.

Mens autem est: „In Ecclesiis ubi die Commemorationis omnium fidelium defunctorum fiat Oratio XL Horarum cum Ssmo Sacramento solemniter exposito, huiusmodi expositio sequatur, repositio vero cum processione praecedat Missam cantatam de die Commemorationis omnium fidelium defunctorum.“ Et Sacra eadem Congregatio, approbante Ssmo Domino nostro Benedicto Papa XV, ita rescripsit, declaravit et servari mandavit.¹

¹ Acta Apostolicae Sedis. An. XI. vol. XI. Romae, 1919. pag. 142 sq.

10.

Svete maše in delitev svetega obhajila pred izpostavljenim presvetim rešnjim Telesom.¹

Odredba kongregacije za svete obrede z dne 17. aprila 1919 se glasi:

Reverendissimus Dominus Paulus Bruchési, Archiepiscopus Marianopolitanus, Sacrae Rituum Congregationi ea quae sequuntur, reverenter exposuit; videlicet:

„In nonnullis ecclesiis et oratoriis publicis vel semipublicis, ubi Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum legitime asservatur, usus quidam introductus est, ut Missae cantatae vel lectae coram Sanctissimo Sacramento solemniter exposito in Altari celebrentur, atque intra vel extra Missas in eodem Altari, durante expositione, Sancta Communio Christifidelibus administretur. Hinc idem Archiepiscopus postulavit; Utrum hic usus permitti, vel tolerari possit?“

Et Sacra eadem Congregatio, audito specialis Commissionis suffragio, omnibus perpensis, praepositae quaestioni respondendum censuit:

„Ad primam partem, praefatum usum non licere, sine necessitate, vel gravi causa, vel de speciali indulto; et ad secundam partem negative, iuxta Decreta, et detur Decretum n. 3448 „Societatis Iesu“, 11. Maii 1878, ad I.“

¹ Idem, pag. 246.

Pripomba. V odloku z dne 11. maja 1878 (Decret. auth. C. S. R. n. 3448) je to le vprašanje: Dubium I. „Quid sentiendum de usu in dies semper invalescente celebrandi Missas coram Sanctissimo Sacramento publice exposito in ecclesiis, in quibus non desunt alia altaria; item et distribuendi sacram Communionem in iisdem Missis et extra Missas in eodem altari?“ — Odgovor se glasi: Ad I. „Ad primam partem: non licere sine necessitate, vel gravi causa, vel ex speciali indulto; ad secundam partem: negative.“

Oba odloka govorita o slučaju, ko je presveto rešnje Telo slovesno izpostavljeno za „večno molitev“. Pri altarju, na katerem je Najsvetejše izpostavljeno, bodi samo ena maša, namreč tista maša, med katero se Najsvetejše izpostavi. Druge maše naj bi ta dan bile pri drugih altarjih, če so kateri v cerkvi. Tudi sv. obhajilo naj se ne deli pri altarju, na katerem je Najsvetejše izpostavljeno. Pripravi naj se za ta dan tabernakelj za silo na kakem drugem altarju; tu naj se ta dan hrani ciborij s sv. hostijami in tu naj se deli sv. obhajilo. Odlok velja tudi za majhne cerkve na deželi (C. S. R. 23. nov. 1880. n. 3525 ad 4), razen če so morda kje takovšne razmere, da res ni mogoče drugače, kakor da se berejo sv. maše in se deli obhajilo pri altarju, na katerem je Najsvetejše izpostavljeno.

11.

De quibusdam libris revisioni et correctioni S. Congregationis de Religiosis subiiciendis.

Sacra Congregatio de Religiosis je v svoji skupni seji dne 29. marca 1919 ukrenila, dne 31. ravno istega meseca pa svetemu očetu v potrjenje predložila sklep, da morajo vsi papežu neposredno podvrženi

ženski zavodi in vse takovšne družbe svoje direktorije in druge kakorkoli naslovljene knjige, ki vsebujejo tamkajšnje navade in običaje, razen potrjenih konstitucij, tudi zavodu lastne molitve, ki se opravljajo

skupno, imenovani Sveti Kongregaciji predložiti v pregled in popravo. Prav to se mora terjati v novih zavodih, ki naj bodo potrjeni.

Glasom tozadavnega odloka Svete Kongregacije se mora to zgoditi v teku enega leta: Haec S. igitur Congregatio vi praesentis Decreti mandat, ut omnia et singula Instituta seu Congregationes Religiosarum Iuris Pontificii, seu etiam Piae Societates mulierum sine votis ad modum Religiosarum in communi viventium a S. Sede adprobatae, libros quosvis ut supra recensitos, intra terminum unius anni ad eandem Congregationem transmittant.

Ta določba se naznani vsem častitim kn. šk. župnijskim uradom in samostanskim predstojništvom. Kn. šk. župnijski urad v Konjicah, v Ormožu in v Studenicah pa se je že povabil, da o njej poduči tamkajšnje redovno predstojništvo ter poskrbi, da isto čimprej vpošlje v dekretu imenovane knjige oziroma tiskovine.

Pripomni se še, da ni prepovedana dotičnim zavodom in družbam nadaljnja raba tozadavnih knjig, dokler ne bo Sveta Kongregacija, ako treba, ukrenila drugače.

12.

Confraternitas sacerdotalis adorationis sanctissimi Sacramenti.

Škofijsko vodstvo molitvene družbe „Sacerdotum Adoratorum“ se pristrčno zahvaljuje vsem p. n. čč. gospodom udom navedene bratovščine za hvalevredno zvestobo in veliko vestnost in vnemo, s katero molijo in časte nam vsem predrago in prevzvišeno Skrivnost vere in ljubezni. Tu izvira resnično obnovenje človeške družbe. Posebno priznanje zaslužijo še tisti blagi gospodje Adoratores, ki redno pošiljajo tudi izkaze o opravljenih molitvenih urah (libellos).

Obenem se obrača vodstvo do vseh članov s prijazno prošnjo in z najvljudnejšim povabilom, da blagovolijo zanaprej pošiljati izkaze — kdor obrazcev nima, lahko porabi navadno dopisnico za več mesecev skupaj — škofijskemu vodstvu (vsakokratnemu g. spiritualu v duhovščini). Tudi list „Ss. Eucharistia“ je mogoče naročiti naravnost v Bolcanu (Bozen), ali potom škofijskega vodstva, ki prevzame, če se želi, tudi naročnino in jo skupno dopošlje listovi upravi. Tantum ergo Sacramentum veneremur cernui!

13.

Poroke vojakov.

Vojni superijorat v Ljubljani je v dopisu z dne 15. januarja 1920 št. 2073 naznanil naslednje:

K sup. št. 10037/19 povelja št. 39/19 komande Dravske divizijske oblasti¹ se dostavlja sledeče:

1. častniki imajo, predno se okličejo, izročiti končno dovoljenje k ženitvi od voj. ministerstva;

2. le tisti naredniki, ki so že dovršili 5 to leto naredniške službe, se smejo ženiti. Izkazati se pa morajo z voj. dovoljenjem. O ženitvi narednikov rešuje komandant aktivne vojske;

¹ Lavantinske škofije uradni list, 1919. Št. VIII. odst. 59. str. 90.

3. podnarednikom, kaplarom in moštvu se ženitev zabranjuje dokler so v stalni aktivni službi. Predno se tedaj začno oklici, morajo imenovani predložiti voj. dovoljenje ali izjavo, da je dotični že odslužil predpisani rok. Voj. dovoljenje oziroma izjavo napravi polkovno ali okrožno poveljstvo, ali pa poveljstvo, ki je polkovnemu enakopravno.

Vojaki, ki so odpuščeni na nedoločen čas, ne potrebujejo voj. dovoljenja, pač pa potrdilo, da so resnično na ta način odpuščeni in da jim tedaj voj. dovoljenja ni treba.

14.

Quaestiones theologicae anno 1920 exarandae.

1. De saecularibus negotiis clericis prohibitis.

2. De dubio fidei et de fontibus dubiorum fidei apud cultiores.

15.

Pastoralna konferenčna vprašanja za leto 1920.

1. Kako naj dušni pastir zoper naraščajočo versko brezbržnost in zoper obžalovanja vredno, iz nje izvirajočo nenravnost deluje v cerkvi, v šoli, v župniji?

2. Določbe cerkvenega zakonika o župnijskih uradnih knjigah.

16.

Župnijski izpiti

se bodo vršili leta 1920 dne 4. 5. in 6. maja, potem 31. avgusta ter 1. in 2. septembra v kn. šk. ordinariatski

pisarni v Mariboru. Prošnje za pripustitev k župnijskemu izpitu je treba najmanj 14 dni pred izkušnjo predložiti kn. šk. Lavantinskemu ordinariatu po pristojnem kn. šk. dekanijemskemu uradu. (Actiones et constitutiones Synodi dioeceseanae anno 1900 peractae. Marburgi, 1901. Cap. LVI. pag. 563 sq. lit. a).¹

17.

Examen triennale ineundum anno 1920.

Ad examen triennale iuxta canonem 130 Codicis iuris canonici¹, subeundum e *Theologia moralis et pastoralis* die 13. mensis Septembris 1920 et

¹ Folium officiale dioecese Lavantinae, 1919. Num. I. alin. 12. pag. 25 sq.

quidem hora 9½ ante meridiem in princ. episc. consistoriali cancellaria Marburgi, hisce invitantur omnes sacerdotes saeculares, qui annis 1918 et 1919, expleto studiorum curriculo, in dioecesi Lavantina curam animarum ingressi sunt. Qui axaminandi pro anno labente a pensis theologicis exarandis dispensantur.

18.

Sveta olja

se bodo delila po navadi na Veliki četrtek v kn. šk. pisarni. Posodice naj se poprej skrbno osnažijo.

19.

Papeška svetinja leta 1919.

V Lavantinske škofije uradnem listu, 1919. Štev. VIII. odst. 55. str. 88 je v glavnih potezah opisana zlata svetinja, ki so jo sveti oče Benedikt XV. poslali našemu premilostljivemu nadpastirju kot izredno odlikovanje ob tridesetletnici škofovanja. O tej svetinji se priobčijo še naslednje podrobnosti.

Pred približno petsto leti je dal papež Martin V. (1417—1431) kovati posebne spominske svetinje za izredne dogodke, pred nekaj več ko sto leti je pa papež Pij VI. (1775—1799) uvedel navado, da daje sveti oče vsako leto kovati nekaj svetinj kot spominke na dogodke istega leta. Tudi leta 1919 so nakovali takšne svetinje, zlate, srebrne in bronaste. Na eni strani je vtisnjena podoba svetega očeta z napisom: Benedikt XV. v petem letu papeštva. Iz tega vsakdo spozna, da je svetinja iz leta 1919.

Na drugi strani svetinje so upodobljeni dogodki, ki so se zdeli svetemu očetu za imenovano leto najvažnejši. Ta plat nam kaže božjega Vzveličarja, ki usmiljeno razprošča svoji roki nad množicami, razvrščenimi v dveh skupinah, na levi in desni strani. V eni skupini stoji vojak, ki se je vrnil iz vojske in

je ravnokar sprejel v naročje svojega dečka in ga radovedno ogleduje, obrnjen proti deklici in ženi, ki se radujeta nad očetovo in moževo vrnitvijo. V ozadju te skupine bere druga žena pismo svojega še v tujini se mudečega sina, tretja poleg nje pa moli ter razodevlje s tem, da pričakuje še svojih iz ujetništva.

V drugi skupini na desni strani Vzveličarja kaže svetinja na postelji ležečega vojnega ranjenca, katerega tolaži bolniška sestra; ob postelji kleči ranjenčeva žena, držeča v naročju svoje dete. Za to skupino je videti vojnega pohabljenca (invalida) in nekega starčka, ki v molitvi steguje roki proti Vzveličarju. Napis na tej strani svetinje se glasi: Množica se mi smili — Službi vprid sedežu apostolskemu.

S to spominsko svetinjo so sveti oče Benedikt XV. zopet pokazali, kako globoko čuteče in usmiljeno srce imajo do vseh vsled vojske trpečih. In prav primerno so odlikovan s to svetinjo naš premilostni vladika, ki so napravili dve ustanovi po 5000 oziroma 6000 K vprid vojnim invalidom ter vojnim vdovam in sirotam, pa so z vzgledom in z besedo in s peresom nagnili svoje škofljane, da so v olajšavo groznega gorjá teh nesrečnežev darovali sto in sto tisočev kron.

20.

Cerkveni govor

ob praznovanju tridesetletnice škofovanja prevzvišenega nadpastirja Lavantinskega v baziliki Matere milosti v Mariboru dne 26. oktobra 1919.

Pri meni je bogastvo in čast, preobilno premoženje in pravica . . . da obogatim nje, ki me ljubijo. (Preg. 8, 18. 21).

Preljubi v Gospodu!

V prelepi Lavantinski škofiji obhajamo letos izredno slovesnost tridesetletnice škofo-

vanja Njih prevzvišenosti našega premilostljivega gospoda knezoškofa.¹ Dne 27. septembra 1889 so bili naš preljubljeni nadpastir, ki

¹ Vsa slovesnost je opisana v Lavantinske škofije uradnem listu, 1919. Štev. VIII. odst. 55. Tam na str. 89 omenjeni cerkveni govor, ki ga je imel gospod kanonik Maksimilijan Vraber, doctor rom. in iure canonico, se v spomin tukaj priobči.

so bili takrat ravnatelj višjega izobraževališča za svetne duhovnike pri Sv. Avguštinu na Dunaju, imenovan za knezoškofa Lavantinskega, 26. oktobra 1889, torej ravno današnji dan, so bili slovesno potrjeni in 27. oktobra 1889, ravno na današnjo 20. nedeljo po Binkoštih, pa so prejeli polnost duhovniške oblasti, bili so posvečeni za škofa. Dne 17. novembra 1889, na 23. nedeljo po Binkoštih, pa se je v prestolnici v Mariboru izvršila Njih slovesna intronizacija ali javno umeščenje na staročastitljivi sedež Lavantinski.¹ Trideset let torej že delujejo naš letošnji premilostljivi jubilar z apostolsko gorečnostjo in z neupogljivo močjo za čast troedinega Boga, pa za mir in blagor duhovnikov in vernikov Lavantinske škofije.

Imenovani dnevi so dnevi posebnega duhovnega veselja, dnevi pristrčne hvaležnosti do neskončno dobrotljivega Boga, ki nam je našega nad vse požrtvovalnega gospoda knezoškofa čvrstega na duhu in telesu in v vsej moči Njihove vedne delavnosti ohranil toliko let. So tudi dnevi, ko izražamo svojemu predobremu duhovnemu očetu neomajno vdanost in hvaležnost za Njihovo delo in trud v vzveličanje neumrjočih duš.

Dne 29. septembra tekočega leta, na god svetega nadangelja Mihaela, so prezaslužni jubilar v stolnici po slovesni pontifikalni sveti maši obkrožen od stolnega kapitlja, od dekanov škofije ter od drugih duhovnikov in od množice vernikov zapeli Te Deum — zahvalno pesem, da Njih je ljubi Bog čuval in varoval ter blagoslovil Njihovo delo. Od tistega dne so se vršile v vseh župnijskih cerkvah širne škofije zahvalne službe božje, povsod se je pela Bogu slava, povsod se je molilo in se še moli za našega preskrbnega nadpastirja. Danes pa so premilostni vladika prišli semkaj k Mariji materi milosti, da tudi tukaj po slovesni sveti maši zapojejo Te Deum, hvalo Bogu, zahvalo pa Mariji, kraljici apostolov in pomočnici kristjanov, da je uslišala Njihove molitve in Njih podpirala s svojo priprošnjo in s svojimi milostmi v trudapolnem apostolskem delu vladanja razsežne škofije. Ljubezen do Marije, zlasti ljubezen do Marije matere milosti je pripeljala našega prečastitega jubilarja semkaj v to prekrasno baziliko.

Zares! Ljubezen do Marije, gorečnost za Marijino češčenje odlikuje našega prevzvišenega gospoda knezoškofa. Ravno današnji dan, 26. oktobra 1889, so se naš sedanji nadpastir potem, ko so Solnograški knezonadškof Njim naznanili potrditev izvolitve za škofa in podelili znamenje škofovske časti in oblasti, v prelepem nagovoru zahvalili za dobljene dobrote in milosti in pri tej priliki izrekli tudi naslednje besede: „O dobri Bog, moja ljubezen! Trepe-

taje prevzamem s strahom me napolnjujočo službo, ki je nikakor ne bi prevzel, ako me ne bi podpiralo neomajno zaupanje na Njega, po čigar milosti sem, kar sem, če sem sploh kaj. Nastopim službo, ki je ne bi nastopil, ako ne bi zaupal na pomoč preblažene device in matere Marije, kraljice apostolov“.² In res, ljubezen do Boga je ona tajna moč, ki vodi Njih knezoškofovsko milost pri preobilnem delu v vinogradu Lavantinske škofije. To ljubezen do troedinega Boga so sadili v naša srca s svojimi prelepimi nauki v pastirskih listih in pridigah, so jo širili s češčenjem pastirja vseh pastirjev Jezusa Kristusa v najsvetejšem Zakramentu in jo poglobili zlasti z vpeljavo vednega češčenja presvetega rešnjega Telesa v škofiji.³ Te ljubezni so nas učili z razširjanjem pobožnosti do presvetega Srca Jezusovega, gorišča vse ljubezni. Opora in pomoč v vsem odgovornosti polnem apostolskem delu pa Njim je bila ljubezen do Marije prečiste device, kraljice apostolov, da so kot pravi apostol Kristusov srčno zmagovali vse težave svojega visokega poklica. In to ljubezen do Marije, Matere božje in matere vseh odrešenih, so širili z največjo vnemo tudi med svojimi ljubljenci Lavantinci. In o gorečem delovanju našega prevzvišenega jubilarja za čast in proslavo Marijino hočem Mariji v čast, nam pa v izpodbudo danes kratko izpregovoriti. Marija, mati milosti, prosí za nas!

Ljubi častilci Marijini!

1. Odprimo najprej dve obširni knjigi pastirskih listov našega preljubljenega nadpastirja!⁴ Kaj najdemo tamkaj zapisanega v čast Marijino in za razširjanje njenega češčenja? Najdemo tamkaj zbrano vse, kar more pospeševati naše zaupanje in našo ljubezen do Marije. Tu se nam slikajo v izbranih besedah Marijine prednosti in čednosti, opisuje se nam vse njeno življenje in trpljenje, razlaga se pomen njenega češčenja za vsakega kristjana in podajo se navodila, kako naj častimo vselej in povsod svojo nebeško Mater.

Temelj in podlaga vsej časti Marijini in vsemu češčenju Marijinemu sta njena od vekomaj sklenjena in v raju proglašena izvolitev za mater Sinu božjega in vsled te izvolitve ji od vsemogočnega Boga z ozirom na zaslužnja Jezusa Kristusa, odrešenika človeškega rodu edini izmed vseh Adamovih otrok podeljena posebna milost in prednost, da je bila v prvem

¹ Idem, str. 760.

² Ecclesiae Lavantinae Synodus dioecisana anno 1903 coadunata. Marburgi, 1904. Str. 911—914.

³ Dr. Mihael Napotnik, Pastirski listi. V Mariboru, 1906. Strani 786. — Druga knjiga. V Mariboru, 1916. Strani 881.

⁴ Dr. Mihael Napotnik, Pastirski listi. V Mariboru, 1906. Str. 741—782.

trenutku svojega spočetja čista ohranjena vsakega madeža izvirnega greha. O brezmadežnem spočetju prečiste device Marije se razpravlja v znanstveno dovršenem pastirskem listu, izdanem na praznik prikazanja brezmadežne device Marije, dne 11. februarja 1904,¹ torej v spomina vrednem letu petdesetletnega jubileja, da se je nauk o brezmadežnem spočetju preblazene device in matere božje Marije proglasil za versko, od Boga razodeto resnico. Koliko lepih opominov je v tem listu, kako naj častimo Brezmadežno; kako se naj bojimo in ogiblujemo greha, ki je edino, kar sovraži Bog, in je zato hotel, da se njegov Sin rodi le iz popolnoma neoskrunjene, greha proste in brezmadežne Device; kako si naj zato s pomočjo Brezmadežne prizadevljemo vsi brez izjeme, zlasti pa mladina za čistost srca, ki nas stori sposobne, da tukaj spoznavamo Boga, enkrat pa ga gledamo od obličja do obličja. Gotovo se še spominjate, kako so se tisto leto po naročilu in navodilu našega prezasluznega jubilarja vršile po vsej škofiji posebne pobožnosti, kakor misijoni in duhovne vaje, tridnevne in devetdnevne, procesije, božje poti in slavnosti, obhodi in shodi. Vse te svečanosti, ki so se izvršile v veselje in v čast nebeške Matere, pa tudi utrdile ali na novo zasadile ljubezen do Marije v srcih Lavantincev in jih tako mnogo privedle k življenju milosti in k večnemu vzveličanju, so se sklenile s slovesno posvetitvo škofljanov vselej brezmadežni Devici dne 8. decembra 1904.

Hočeš pogledati in se izpodbujati nad Marijinim življenjem v tihoti Nazareta, vzami v roke pastirski list z dne 21. januarja 1894 o sveti Družini Nazareški.² Prekoristni nauki so podani tamkaj za vse, zlasti pa še za krščanske gospodinje in matere. Tako le opominjajo naš višeduhovnik: „Krščanske gospodinje in matere, častite Marijo občudovanja vredno mater in nasledujte njeno čednosti polno življenje! Bodite krščansko-pobožne, in vaša hiša bo hiša nazareška! Predrage moje matere! Vaši otroci, ki so pri svetem krstu postali otroci božji, bodo to, kar ste ve; pobožni, čisti, pokorni, pravični in sveti bodo, ako ste vse to tudi ve.“³

Kaj ne, zvesti poslušalec, zemlja je solzna dolina, v kateri vzdihujemo otroci Eve pod težo vsakdanjih skrbi, v okovih trpljenja in v vznemirjenosti duševnih bolesi, zlasti še v zankah pogubljenja, v zankah grehov. Kje najdeš pomoči, kje tolažbe, kje upanje na odpusčenje? Glej, zoper vse te nadloge so ti pokazali preskrbni duhovni oče rešilo pri žalostni Materi božji v pastirskem listu z dne 11. februarja 1899 o sedmerih žalostih in bolečinah Matere božje.⁴ Premišljevanje bridkega trpljenja Jezusa-

vega in njegove smrti, pa sotrpjenja in bolečin njegove deviške matere Marije je prav posebno pripravo, mogočno ganiti našega duha in trajno vzdramiti naše srce, da obžalujemo svoje grehe in v pokoro voljno nase vzamemo vse trpljenje v prepričanju, da je križeva pot, če jo hodimo vdani v voljo božjo, najvarnejša pot proti nebesom. Marija je postala ravno po svojem trpljenju, zlasti po trpljenju pod križem svojega božjega Sinu, mati vseh trpečih, tolažnica žalostnih, pomoč kristjanov, pribežališče grešnikov. K žalostni Materi kličejo naš predobri nadpastir vse duhovnike in vernike svoje škofije: „Častite torej veličastno Mater bolečin in zaupajte v njeno materino varstvo pred vsemi vi, duhovniki Gospodovi! . . . Ljubite in posnemajte žalostno Mater vi, krščanski starši! V vaših naročjih počiva upanje prihodnosti. Vi hranite in redite mladi zarod z vsakdanjim kruhom, krepčajte ga tudi z mlekom krščanstva iz verno pobožnih src! . . . In vi, krščanski otroci, častite in ljubite iz vsega srca svojo nebeško Mater! . . . Poveljujte kraljico bolečin z besedo in z dejanjem vi, krščanski možje; ker vam je dal Jezus najbolje, kar je imel: Marijo, ko je stala pod križem. Ljubite in proslavljajte vi, krščanski mladeniči in krščanske mladenke, lilijo čistosti in rožo mučencev, in bodete časno srečni ter večno vzveličani! Izkazujte se vi, Bogu posvečeni redovniki in redovnice, kot srčne častilce in častilke najčistejše, najubožnejše in najžalostnejše Matere z natančnim izpolnjevanjem slovesno storjenih obljub devišтва, ubožstva in pokorščine! . . . Zatekajte se v varstvo in brambo žalostne Matere vi, ubožci in zapuščeni, in učite se od Device najmodrejše, v ubožstvu in sili Bogu se darovati! . . . Častite posebno vi, grešniki, Mater bolečin s tem, da obžalujete svoje grehe, da se jih izpoveste in se jih potem skrbno varujete!“¹

Želiš še častilec Marijin, spoznati veselje Marijino, ko se ji je prikazal vstali Vzveličar, in se veseliti njene slave, ko je postala svojemu božjemu Sinu enaka v vstajenju in bila z dušo in s telesom vzeta v nebo, beri pastirski list z dne 25. marca 1901 o najvišjem zmagoslavju Jezusa Krisusa, o njegovem častitem vstajenju.² Hočeš še posnemati Marijo kot častilko Jezusa v zakramentu presvetega rešnjega Telesa, kot našo ljubo Gospo od presvetega Zakramenta, poglej, kako lepo opominjajo naš presvetli knezoškof, vnet razširjevalec češčenja presvetega rešnjega Telesa, v svojem govoru pri občnem zborovanju družbe vednega češčenja in slovesne otvoritve razstave paramentov v Mariboru dne 15. maja 1904 o evharističnih svetnikih ali o vzglednih častilcih presvetega rešnjega Telesa: „In tako nam je deviška mati Marija najvzvišenejša in najveličastnejša

¹ Pastirski listi. V Mariboru, 1906. Str. 579—611.

² Idem, str. 182—199. — ³ Idem, str. 192.

⁴ Idem, str. 356—386.

¹ Idem, str. 382—385.

² Idem, str. 452—490.

predpodoba v češčenju, moljenju in prejemanju evharističnega Boga-človeka. Naj nam Marija po svoji materini priprošnji izprosi od Gospoda tistih milosti, ki nas storijo pripravne, njega v najsvetejšem altarnem Zakramentu vedno bolj čislati, častiti in ljubiti.¹

Pa ne samo učene razprave o Marijinem življenju in njenih čednostih najdeš v pastirskih listih, ampak podučijo te tudi o načinu, kako naj častiš preblaženo Devico, svojo nebeško Mater. Pastirski list z dne 26. januarja 1896 ti razlaga prelepo in najlažjo molitev v Marijino čast: Češčeno Marijo.² Poslušaj klic svojega nadpastirja v tem listu: „Zatorej, ljubljene Lavantinci, služimo Mariji zvesto in marljivo v življenju, da bo nam pomagala v smrti. Najboljša priprava na dobro, srečno smrt je angeljevo pozdravljenje, ako ga prav molimo. Gotovo molimo mi vsi prav pogosto Češčeno Marijo tako, da število opravljenih molitev znaša tisoče in tisoče. Ko bi se vselej ne le iz naših ust, marveč tudi iz našega srca dvigala k Mariji prošnja: Sveta Marija, Mati božja, prosi za nas uboge grešnike zdaj in ob naši smrtni uri, moremo li potem misliti, da bi se Marija v nebesih mogla ustavljati tej prošnji, katero tako neprenehoma pošiljamo in obračamo do nje? Katoliški kristjan, ki pogosto in prav moli: Prosi za mene ubogega grešnika zdaj in ob naši smrtni uri, pač ne more nesrečno umreti.“³

Druga molitev, ki je krona vseh Marijinih pobožnosti in znak pravega častilca Marijinega, ako jo rad in pogosto moli, je Marijin psalter, sveti rožni venec. Vse prednosti, lepote in zasluženja te molitve najdemo razložene v obširnem pastirskem listu z dne 2. februarja 1905 o presvetem rožnem vencu,⁴ ki nas opominja, da pristopimo k bratovščini svetega rožnega venca, da tako prejmemo tem več odpustkov, in da molimo to molitev pogosto, zlasti skupno v družinah ob sobotah, ob nedeljah in praznikih ter v mesecu oktobru. Kakor so premilostljivi vladika priporočali, da se naj razširi ta bratovščina povsod v škofiji, tako so tudi oskrbeli, da se je bratovščina presvetega rožnega venca na novo kanonično ustanovila v Mariboru v stolni cerkvi, v glavni cerkvi in materi vseh cerkev Lavantinske škofije, dne 2. oktobra 1904, potem ko so že poprej na god sv. Dominika, 4. avgusta istega leta, vpričo stolnega kapitlja, skoraj vseh dekanov, kakor tudi mnogih drugih duhovnikov in številne množice vernikov posvetili v severni stranski ladji novopostavljeni altar na čast preslavni Kraljici svetega rožnega venca. Kako ginljive so besede, s katerimi se konča to nadpastirsko pismo: „Ko se bo nagnil dan in bo nastopil večer našega pozemeljskega

življenja, tedaj nam bodo dali rožni venec v roke, v rakev, v grob. Ako smo v življenju pogosto in pobožno molili rožni venec, nam bo en sam takovšen venec hasnil več, kakor bi nam koristili polni vozovi venljivih vencev. Naša duša bo ob slovesu od tega sveta, v veri izkušena, v upanju potrjena in v ljubezni vneta, po odpustkih svete Cerkve, združenih z molitvijo rožnega venca, očiščena in obogatena, stopila pred prestol božji, in bo prejela od nebeškega kralja neminljivi venec večnega življenja.“¹

2. Tako vneto so delovali naš preljubljeni jubilant za čast Marijino s peresom. To lahko beremo vsak dan. Kaj pa so storili za čast Marijino s svojo mogočno besedo v neštetih pridigah ob priliki kanoničnih vizitacij, ko so obiskali vse dekanije in večinoma tudi vse župnije svoje škofije že petokrat tekom svojega blagoslovljenega vladikovanja, to je znano Bogu, pa tudi tistim, ki so jih poslušali. Koliokrat so zlasti govorili Mariji v čast v tej prelepi baziliki. Šestero izmed sedmih vojnih procesij v času strašne svetovne vojske so vodili ravno v to Njim tako priljubljeno svetišče Matere milosti ter vsakokrat priporočali vse človeštvo, zlasti vse Lavantince Marijinemu varstvu.

Pa ne samo to, da so oznanjevali z živo, do src segajočo besedo slavo Marijino v cerkvah svoje škofije, tudi izven škofije so znan naš prečastiti vladika kot poseben Marijin ljubitelj in častitelj, ker so Njih klicali kot slavnostnega govornika k raznim slovesnostim v proslavo nebeške Matere. Prvega dne Marijinega meseca majnika 1905 Njih vidimo kot vse navdušujočega govornika ob slovesnem kronanju Marije brezmadežne v nebotični stolnici mesta Linc na Gornje-Avstrijskem.² Dne 15. avgusta 1907 proslavljajo ob priliki 750-letnega obstanka božje poti v Marijinem Celju Marijino vnebozetje in dokažejo v prelepi pridigi, da je čistost srca, ki nas povzdigne nad posvetno k Bogu, in ponižnost, ki Boga poniža k nam z darovi svojih milosti.³

Najlepše in trajno znamenje pa, da so naš prevzvišeni gospod knezoškof poznan kot goreč častilec Marijin, je dejstvo, da so bili izbran za predsednika svetovnega Marijanskega kongresa v Solnogradu od 18. do 21. julija 1910. Kako ogromno delo v čast Marijino so izvršili v prosep Marijine slave in češčenja, nam priča 704 strani obsegajoča knjiga, izdana o tem kongresu.⁴ Naš vse

¹ Idem, str. 663.

² Dr. Michael Napotnik, Festpredigt bei der Immakulata-Krönungsfeier in Linz am 1. Mai 1905. Linz, 1905. Strani 27.

³ Dr. Michael Napotnik, Predigt anlässlich der Hauptjubiläumfeier des 750-jährigen Bestehens der Wallfahrten nach Mariazell gehalten in der Onadenkirche am 15. August 1907. Wien, 1907. Strani 28.

⁴ Bericht über den fünften Marianischen Weltkongress, abgehalten zu Salzburg vom 18. bis 21. Juli 1910. Salzburg, 1911. Strani 704.

¹ Pastirski listi. Druga knjiga. V Mariboru, 1916. Stran 399—401. — ² Pastirski listi. V Mariboru, 1906. Str. 218—258. —

³ Pastirski listi. V Mariboru, 1906. Str. 254, 255. — ⁴ Idem, str. 622—663.

časti vredni jubilar so imeli razen 7 dolgih nagovorov pri slavnostnih sejah kongresa in razen izpodbudljivih besed, ki so jih izpregovorili v čast Marijino na koncu govorov zastopnikov skoraj vseh narodov sveta, vsaj Evrope, prvi dan kongresa dne 19. julija 1910 v staročastiti stolni cerkvi v Solnogradu preimenitno pridigo o močni veri Marijini. Da, močne, stanovitve vere je treba nam vsem. Prosimo za to Marijo! Ni brez pomena, da so naš za vse dobro vneti nadpastir na škofijskem zboru leta 1903 storili zaobljubo in zaukazali, da se zvoni na Marijin dan v soboto ob 9. uri predpoldne v vseh župnijskih cerkvah ter se tako vsi kličejo k molitvi Očenaša in Češčene Marije s Čast bodi za ohranitev svete vere v Lavantinski škofiji.¹ Na isti škofijski sinodi je bilo tudi zaukazano, da se moli ob nedeljah ob 6. uri zvečer Očenaš in Češčena Marija s Čast bodi, da bi Bog obudil med Lavantinskimi verniki vedno dovolj mladencev za duhovniški stan in ohranil vse duhovnike v gorečnosti za čast božjo in za vzveličanje duš.² Obe molitvi so obdarovali z odpustkom 50 dni, Preljubi, storite to vedno radovoljno in neustrašeno!

3. Kaj ne, že zelo mnogo so naš prevzvišeni vladika storili za Marijino čast s peresom in z besedo. Pa še ni dovolj, vse Njihovo delo nam kaže ljubezen do Marije. Pet škofijskih zborov so sklicali v času tridesetih let svojega škofovanja, kjer so se posvetovali s svojimi duhovniki, kako se najuspešneje deluje za čast božjo in vzveličanje duš. Izdali so o tem pet obširnih knjig, ki obsegajo 3823 strani. Ali kažejo te knjige tudi ljubezen prečastitega jubilanta do Marije? Omenim, da so se vsa ta zborovanja začela s procesijo v cerkev sv. Alojzija, med katero se je molil prelepi himnus v počeščenje Marije: Ave maris stella — Zdrava morska zvezda. In vsak zbor se je izročil v varstvo Marijino.

Pa še več! Odprimo prvo sinodalno knjigo! Tu najdemo važno konstitucijo o bratovščinah in cerkvenih družbah.³ In tu ne morem preiti, da ne bi omenil tretjega reda sv. Frančiška, ki se omenja v imenovani konstituciji na prvem mestu in ki tudi tako lepo pospešuje Marijino čast. Saj so bili ravno sinovi sv. Frančiška, ki so vedno širili češčenje Marijino in najbolj češčenje brezmadežne Device. Zanimivo je, kar omenijo premilostni gospod knezoškof v pastirskem listu o Marijinem brezmadežnem spočetju, da sta ob znameniti priliki slovesne verske določbe brezmadežnega spočetja Marijinega dne 8. decembra 1854 pokleknila pred sv. očeta Pija IX. v baziliki sv. Petra v Rimu zastopnika Serafskega

očaka sv. Frančiška, generalni minister frančiškanov in generalni minister minoritov, in njim darovala: prvi srebrno lilijino, drugi pa cvetočo vrtničino mladiko iz enake kovine. Lilije in vrtnice so namreč cvetke Device-Matere, podoba njene čistosti in ljubezni, med tem ko srebro spominja svetlobe tiste velike ponočne luči, kateri se primerja Marija, ki je lepa kakor luna. (Vis. pes. 6, 9).⁴

V isti konstituciji se priporočajo nadbratovščina presvetega Srca Marijinega, nadbratovščina svetega rožnega venca, nadalje bratovščina karmelske Matere božje, nadbratovščina naše ljube Gospe presvetega Srca in bratovščina Marije sedem žalosti. V sinodalni knjigi leta 1903⁵ je prelepa razprava o češčenju presvetega Srca Marijinega, kjer se omenja, da so naš prečastiti gospod knezoškof oskrbeli, da se je postavil v stolni cerkvi krasen altar presvetega Srca Marijinega, ki so ga posvetili dne 15. decembra 1898 in ga obdarovali z ustanovo za svete maše. Druga konstitucija iste sinode⁶ podaja natančna navodila, kako naj dušni pastirji pospešujejo Marijino češčenje zlasti ob njenih praznikih in v mesecih maju in oktobru. Sinoda leta 1906⁷ nam poda jasne določbe o ustanovitvi, o vodstvu in odpustkih Marijinih kongregacij za vse stanove, ki so dandanes tako zelo potrebne, in sinoda leta 1911⁸ določi osrednje vodstvo vseh Marijinih kongregacij. O da bi po teh navodilih cvetle in se razširjale Marijine družbe v vseh župnijah naše škofije!

4. Zdaj pa še pogledimo trud in žrtve našega knezoškofa jubilanta v ljubezni do Marije. Koliko svetinjc, podob, kipov in altarjev Marijinih so blagoslovili in posvetili s srčnimi vzdihom v teku tridesetih let, je zapisano v škofijskem arhivu, in Bog, plačnik vsakega najmanjšega dela v čast božjo in v čast Marijino, bo vse to poplačal. Omenil sem že posvečenje Marijinih altarjev v stolnici. Omenim le še, da so naš darežljivi vladika, ki so mnogo denarja darovali za Marijine altarje in cerkve, s svojimi stroški oskrbeli tudi altar Marije Snežnice v jezuitski cerkvi v Trstu, katerega so sami posvetili dne 26. oktobra 1912.

K sklepu tega orisa požrtovalnega delovanja našega čislane slavljenca za čast Marijino še naj omenim Njih posebno veselje, posvetitev Marijinih cerkev. Prvo Marijino cerkev so posvetili podružnico Marije Lurške v župniji Griže dne 3. julija 1894. V korist te Marijine, na divnem griču v lepi Savinjski

¹ Ecclesiae Lavantinae Synodus dioecesis anno 1903 coadunata. Marburgi, 1904. Str. 903—906.

² Idem, str. 906—911.

³ Gesta et statuta Synodi dioecesis Lavantinae anno 1896 celebratae. Marburgi, 1897. Str. 306—321.

⁴ Pastirski listi. V Mariboru, 1906. Str. 596.

⁵ Ecclesiae Lavantinae Synodus dioecesis anno 1903 coadunata. Marburgi, 1904. Str. 547—551.

⁶ Idem, str. 552—554.

⁷ Synodus dioecesis Lavantina anno 1906 concita. Marburgi, 1907. Str. 532—548.

⁸ Operationes et constitutiones Synodi dioecesis Lavantinae anno 1911 congregatae. Marburgi, 1912. Str. 784—787.

dolini stoječe cerkve, so ob birmanju dne 5. julija 1906 izporočili 500 K za mašno ustanovo sebi in vsem škofljanom v vzveličanje. Prvega maja leta 1907 so posvetili cerkev Marije vnebovzete v Kapelah pri Brežicah, 8. sept. 1911 istotako cerkev Marije vnebovzete v Cirkovcah in 2. julija 1914 razen te bazilike Matere milosti Njim najljubšo prekrasno novo župnijsko cerkev s tremi ladjami in z dvema zvonikomoma v Rajhenburgu in sicer v čast deviški Materi božji Lurški v spomin demantnega jubileja slovesnega oznanjenja verske resnice o brezmadežnem spočetju preblažene device Marije, naše preslavne kraljice. Pomenljivo je zlasti, da so 26. septembra 1910 v vsemu svetu znani Lurški votlini očitno blagoslovili čudovito lepi, v Parizu iz belega marmorja izklesani Marijin kip za glavni altar Marijine cerkve v Rajhenburgu.

5. In slednjič dojdemo k ljubljenci našega prekrbnega nadpastirja, k baziliki Matere milosti v Mariboru. Slovesno so jo posvetili 11. avgusta 1900¹. Pa koliko skrbi so imeli, da se je ta veličastna cerkev postavila Mariji v čast in kristjanom v vzveličanje, ve le Bog. Pred kratkim mi je mnogočastiti upravitelj župnije Sv. Marije v Mariboru ter začetnik in postavitelj te cerkve rekel: „Zaupanje našega prevzvišenega gospoda knezoškofa v Marijino pomoč je postavilo to cerkev. Ko me je vse zapustilo in mi odgovarjalo od izvršitve pretežavnega podjetja, so mi rekli: Delajte, Marija bo pomagalal! Lahko torej trdimo, ni najmanjši vzrok, da stoji ta veličastna stavba Marijine cerkve v sredini Maribora, ljubezen našega prespoštovanega jubilarja do Marije.

Prekratek čas mi je odmerjen, da bi omenil le površno vse globoko premišljene govore, ki so jih govorili naš ljubitelj in ljubljenelec Marijin v čast in počestčenje Marije v tej baziliki. Vsi ti govori so ovekovečeni v prelepi knjigi, ki so jo izdali na svoje stroške leta 1909 in ki obsega 538 strani.² Pa omeniti moram še izredno prednost te Marijine cerkve, ki jo ima le malo cerkev na krščanskem svetu, namreč da so oskrbeli naš vladika tej cerkvi v avdijenci pri posebnem Marijinem častilcu papežu Piju X. dne 7. novembra 1906 naslov bazilike, kateri naslov imajo le najimenitnejše cerkve v svetem mestu Rimu. Vrhutega je cerkev Matere milosti pridružena največji cerkvi Marijini v Rimu, baziliki Maria Maggiore — Mariji Večji, ki je posvečena Mariji Snežni, ter ima vse tiste odpustke, duhovne predprave in milosti kakor imenovana Marijina bazilika v Rimu. Navedem le, da

prejmete vsi verniki pod navadnimi pogoji popolne odpustke v baziliki Marije matere milosti na praznik čistega spočetja, rojstva, oznanjenja in vnebovzetja preblažene device Marije.³ Še dva Marijina altarja so posvetili naš neumorno delavni višeduhovnik v tej baziliki, in sicer altar Lurške Matere božje dne 18. oktobra 1908 in altar naše ljube Gospe presvetega Srca dne 21. novembra 1912. Kaj ne, srce te vleče k Mariji, k materi milosti, pa rad poklekneš tudi pred altar brezmadežne Device s prošnjo, da te ohrani čistega. In če te stiskajo nadloge ter težijo grehi, pa najdeš miren kotiček, kjer je altar Marije naše ljube Gospe presvetega Srca, ki je upanje obupajočih, in marsikateri se vrne potolažen pred altar Matere milosti in pred tabernakelj, kjer prebiva njen božji Sin Jezus Kristus.

In to prekrasno baziliko so si izvolili naš požrtvovalni častilec Marijin in od vseh ljubljene knezoškof-jubilant, da podelijo tukaj ob sklepu pontifikalne svete maše ter po zahvalnici *Te Deum* apostolski blagoslov s popolnim odpustkom, za kar so Njih pooblastili miroljubni in sveto Cerkev slavno vladajoči svetj oče Benedikt XV. s svojim apostolskim pismom z dne 1. septembra 1919, v katerem pripoznajo Njih preslavne zasluge za Lavantinsko cerkev, vredne Njihove kreposti.

Zvesti poslušalci in vneti častilci Marijini!

Ali se ne bomo zahvalili našemu preljubemu duhovnemu očetu za toliko lepih naukov in vzgledov? Ali ne bomo ljubili Marije? Ali pa ne bomo tudi hvaležni svojemu nadpastirju, ki so nas učili ljubiti Marijo. Prejeli so naš premilostni vladika današnji dan pred tridesetimi leti škofovski prstan v znak, da so se v ljubezni zaročili s prelepo Lavantinsko vladikovino. Na škofijskem zboru leta 1911 so imeli preimeniten govor o ljubezni božji in ob njega sklepu so izrekli prevažne besede ljubezni do bližnjega, do svojih Lavantincev: „Želel bi, da bi se po smrti našel v mojem srcu napis: Ljubim Lavantince!“⁴ Mi pa želimo, da se najde v istem ljubezni polnem srcu napis: Ljubim Marijo. In ta napis bo Njim takoj po srečni smrti, katero pa naj predobri Bog odloži do zadnje meje človeškega življenja, odprl nebeški raj, in bodo stopili v družbo apostolov Kristusovih ter se bodo tako nad Njimi izpolnile besede svetega Pisma, ki jih Cerkev naobrača na Marijo: Pri meni je bogastvo in čast,

¹ Dr. Mihael Napotnik, Spomin na slovesno posvečenje nove predmestne župnijske cerkve preblažene Device Marije matere milosti v Mariboru, dne 11. in 12. meseca avgusta svetega leta 1900. Dva cerkvena govora. V Mariboru, 1900. Strani 34.

² Dr. Michael Napotnik, Die Basilika zur Heiligen Maria, Mutter der Barmherzigkeit, in der Grazer Vorstadt zu Marburg. Marburg, 1909. Strani 538.

³ Dr. Michael Napotnik, Privilegia, quibus gaudet suburbana parochialis Ecclesia beatae Virginis Mariae, matris misericordiae, Marburgi nuper aedificata et consecrata. Marburgi, 1907. Strani 42.

⁴ Operationes et constitutiones Synodi dioeceseanae Lavantinae anno 1911 congregatae. Marburgi, 1912, Str. 152.

preobilno premoženje in pravica ... da obogatim nje, ki me ljubijo. (Preg. 8, 18. 21).

Zato pa, preljuba Mati milosti, čuvaj in varuj našega prevzvišenega knezoškofa-jubilanta v duhovno korist Lavantinske škofije še mnogo let! Mi pa prosimo, kakor so naš vedno ljubljene nadpastir prosili v pridigi ob priliki slovesnega kronanja Brezmadežne v Lincu: Marija, ti ljubezen naših src in duša našega življenja, izprosi nam pastirjem in našim ovčicam milost mimilosti, da ostanemo v dobrem stanovitni do smrti, ker le ti smejo pričakovati krono življenja (Skrivn. razod. 2, 10), da se srečno borimo in ohranimo vero; kajti zato nam je prihranjena krona pravičnosti, ki jo

nam bo dal Gospod, pravični sodnik, pa ne samo nam, ampak vsem, ki ljubijo njegov prihod. (II. Tim. 4, 7. 8).¹ In tako sklenimo prelepo svečanost v tej veličastni baziliki s cerkveno molitvijo, ki se naj ponavlja danes in jutri in še mnogo let: O Bog, pastir in vladar vseh vernih, glej milostljivo na svojega služabnika, našega škofa Mihaela, ki si Njih pastirja naše Lavantinske škofije postavil; dodeli Njim, da tistim, čez katere so postavljeni, z besedo in dejanjem k dobremu služijo in tako s čredo, ki Njim je izročena, večno življenje dosežejo. Amen.

¹ Festpredigt bei der Immakulata-Krönungsfeier in Linz. Str. 27.

21.

Pošiljatev uradnih pisem po pošti.

Gospod ravnatelj pošte in brzojava za Slovenijo v Ljubljani je dne 5. februarja 1920 štev. 2077/IV-20 semkaj pisal naslednje:

Večkrat se zgodi, da navadna uradna pisma ne pridejo v roke naslovnikom oz. naslovnim uradom. Krivda se pa pripisuje vedno poslovanju poštних uradov češ, pismo se je na pošti zgubilo.

Ker se pa pisma pravo za pravo na pošti ne morejo zgubiti ampak se včasih vsled napačne usmeritve le dohod kolikor toliko zakesni, je iskati vzroka drugod in največkrat je vzrok izgube uradnih pisem nezadosten naslov. Uradi premalo vpoštevajo predpis, da mora biti na vsaki pošiljki poleg naslovnega kraja (bivališča) zapisano tudi ime pristojnega poštnege urada. Skušnja pa uči, da navajajo uradi ime kraja, okraja, občine, župnije itd., imena pripadajočega poštnege urada pa ne pripišejo. Po navadi je označen samo kraj (bivališče), s tem je pa odprava silno otežkočena, zlasti če je več krajev istega imena v Sloveniji in drugih delih naše države. Pogostokrat se dobivajo naslovi: X. X. Dravsko polje (brez označbe kraja), občina Slovenje gorice (tudi brez kraja, občina Sv. Jurij, Štajersko (jih je več), župnija Sv. Trojica itd.

Da so taki naslovi nezadostni in da poštna uprava takih pošilk ne more odpraviti zanesljivo in hitro na pravi kraj, je povsem jasno.

Pošiljka potuje potem od urada do urada in nazadnje včasih še ne pride pravemu naslovniku v roke.

Dogodi se, da se pošiljka izroči naslovnemu v enem kraju, namenjena pa je bila uradu v drugem istoimenskem kraju. Tako pismo dostikrat založi ali zavrže urad, ki ga je prejel, namesto, da bi ga dal nazaj pošti s primernim pojasnilom na ovitku, zato, da bi ga pošta vrnila pošiljajočemu uradu v spopolnitev naslova.

Na ta način se pismo res izgubi, toda ne na pošti.

Da se ti nedostatki kolikor mogoče odpravijo, se opomnijo kn. šk. župnijski uradi, da je v korist odpošiljajočih uradov samih, da so naslovi natančni, označba naslovnih krajev popolna in da je vedno označeno pravilno ime pripadajočega poštnege urada. S tem bo poštним nameščencem delo zelo olajšano, pravilna odprava pošilk mogoča in dohod v roke pravim naslovnikom zagotovljen. Pravilna navedba kraja samega zadostuje, če je v istem kraju poštni urad. Navedba okraja nikakor ni zadostna, ker je v vsakem okraju več poštних uradov, navedba občin pa tudi ne, ker ni mogoče zahtevati od poštних nameščencev, da bi vedeli za vse občine, katerim poštним uradom pripadajo. Iskanje po knjigah in seznamih pa zahteva obilo časa in povzroča zlasti pri večjih poštних uradih zakesnitev nepopolno naslovljenih pošilk. Majhni uradi pa takih natančnih knjig itd. itak nimajo.

Le na ta način, če pošiljajoči uradi izpolnijo svojo dolžnost pri naslovljanju uradnih pisem, morejo tudi od poštne uprave zahtevati, da pridejo pošiljke pravim naslovnikom in pravočasno v roke. Izgub uradnih pisem pa tudi ne bo več.

22.

Naročilo zastran mašnih intencij.

Ker se je že večkrat zgodilo, da so kn. šk. župnijski uradi semkaj poslali orglane in popevane ustanovljene in takovrstne kurentne svete maše, se istim naznani, da tukajšnji urad takovšnih intencij ne more sprejemati.

Ni mu namreč mogoče skrbeti za to, da bi se tiste odslužile, kakor je bila volja ustanovnikov ali odjemalcev. To skrb morajo imeti duhovniki, ki uživajo ugodnosti ustanov, oziroma ki so prevzeli svete maše s posebnimi obveznostmi. Treba je zadostiti

odredbi ustanovnikov gledé na razdelitev ustanovnih obresti in predpisom, vsled katerih dobijo od petih in orglanih svetih maš razen duhovnika tudi cerkev

in njeni služabniki svoj delež. — To pa se more zgoditi le na kraju, kjer obstoji ustanova ali kjer je bila sveta maša s posebnimi dolžnostmi najeta.

23.

Slovstvo.

V Cerkvenem zaukazniku 1918, str. 220 se je ocenila in priporočala kot pomožna veroučna knjiga: *Katechesen für die Unterstufe der Volksschule. Im Anschlusse an das von ihm verfaßte „Katholische Religionsbüchlein“ ausgearbeitet von*

Wilhelm Pichler. I. Bändchen. 1. Lieferung. Wien, 1918. Volksbund-Verlag. Zdaj sta izšla kot nadaljevanje 2. snopič I. zvezka ter 1. snopič II. zvezka in se katehetom ravnotako priporočata.

24.

Osebna naznanila.

Umeščen je bil gospod Gašpar Zernko, župnik pri Sv. Mariji v Puščavi, kot župnik pri Sv. Martinu na Hajdinji, dne 1. januarja 1920.

Postavljeni so bili gospodje: Janez Vedečnik, I. kapelan pri Sv. Mihaelu tik Šoštanja, za provizorja pri Sv. Mariji v Puščavi (1. januarja 1920); Mihael Barbič, kapelan pri Sv. Martinu na Paki, za provizorja ravnotam (1. januarja 1920); Jožef Janžekovič, župnik pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah, za upravitelja dekanije Sv. Lenart (21. januarja 1920); Franc Rop, kapelan pri Sv. Ani na Krembergu, za provizorja ravnotam (21. januarja 1920).

Nastavljen je bil gospod Franc Satler, II. kapelan pri Sv. Mihaelu tik Šoštanja, kot I. kapelan ravnotam (1. januarja 1920).

Prestavljeni so bili gospodje kapelani: S 1. septembrom 1919: Franc Tovornik iz Slivnice pri Mariboru v Konjice; Franc Satler od Sv. Pavla pri Voljski k Sv. Mihaelu pri Šoštanju (II); Anton Medved od Sv. Vida na Planini k Sv. Pavlu pri Voljski; Viktor Lunder od Sv. Mihaela pri Šoštanju (II) k Sv. Vidu na Planini; s 24. oktobrom 1919: Anton Zupanič od Sv. Jakoba v Slovenskih goricah v Griže; Martin Erhatic iz Ptujске gore k Sv. Jakobu v Slovenskih goricah; s 1. novembrom 1919: Ignacij Grifič iz Majšberga v Žetale; Franc Rakun iz Žetal v Majšberg; s 1. decembrom 1919: Karol Guček od Sv. Lovrenca na Dravskem polju k Sv. Miklavžu poleg Ormoža; Janez Krušič iz Staregatrga (II) v Zreče; Jan. Zajc od Sv. Petra niže Maribora (I) k Sv. Lovrencu na Dravskem polju; Franc Jazbinšek iz Zreč v Rečico; Franc Hohnjec iz Rečice v Šmarje (I); s 15. decembrom 1919: Alojzij Ciglar od Sv. Jurija na Ščavnici (II) v Slivnico pri Mariboru;

s 1. januarjem 1920: Franc Lužar od Sv. Janeza na Dravskem polju k Sv. Mihaelu tik Šoštanja (II).

Zopet nastavljeni so bili gospodje: S 5. julijem 1919: Andrej Klobasa, deficient, kot kapelan v Galiciji; s 1. septembrom 1919: Jakob Rabusa, provizor na Vidmu, kot kapelan ravnotam; Leopold Amon, deficient, kot kapelan v Slivnici pri Mariboru; z 20. septembrom 1919: Friderik Ratej, deficient, kot I. kapelan v Žalcu; s 1. novembrom 1919: Janez Vogrinec, provizor v Gornjemgradu, kot kapelan ravnotam; Mihael Barbič, provizor v Svečini, kot kapelan pri Sv. Martinu na Paki; Alojzij Kosi, provizor v Staremtrgu, kot I. kapelan ravnotam; s 1. decembrom 1919: Anton Somrek, provizor na Sladkigori, kot kapelan ravnotam.

Dopust zaradi bolezni sta dobila gospoda Leopold Amon, kapelan v Slivnici pri Mariboru, s 15. decembrom 1919; Bogdan Lendovšek, bivši vojni kurat, s 1. januarjem 1920.

V stalni pokoj so stopili gospodje: Jakob Korošak, kapelan pri Sv. Duhu v Ločah, dne 1. decembra 1919; Janez Toman, župnik pri Sv. Martinu na Hajdinji, in Jožef Kolarič, župnik pri Sv. Martinu na Paki, dne 1. januarja 1920.

Začasno prazna ostanejo mesta kapelanov v Koprivnici, v Staremtrgu (II), na Ptujski gori, pri Sv. Juriju na Ščavnici (II) in pri Sv. Duhu v Ločah.

Umrli so: Gospod Franc Višnar, župnik v Kostivnici, dne 15. oktobra 1919, v 55. letu starosti; gospod Jožef Kolarič, župnik v pok. pri Sv. Martinu na Paki, dne 9. januarja 1920, v 85. letu starosti; p. n. gospod dr. Anton Suhač, častni kanonik, kn. šk. duhovni svetovalec, dekan in župnik pri Sv. Ani na Krembergu, dne 20. januarja 1920, v 79. letu starosti.

Kn. šk. Lavantinski konzistorij v Mariboru,

dne 21. februarja 1920.

Martin Matek,

doctor rom. in iure canonico,
ravnatelj kn. šk. pisarne.